

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-178>

УДК 657:657.6

ВПЛИВ КЛАСИФІКАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СКЛЯНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

THE IMPACT OF FINISHED PRODUCT CLASSIFICATION ON ACCOUNTING ORGANIZATION IN GLASS MANUFACTURING COMPANIES

Ольшанська Марія Володимирівна

кандидатка економічних наук, доцентка кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5353-4212>

Бекар Христина Ігорівна

студентка,
Національного університету «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-2468-7036>

Olshanska Mariia, Bekar Khrystyna

Lviv Polytechnic National University

Головним методом систематизації всіх видів готової продукції у обліковому процесі є класифікація, яка суттєво покращує та полегшує обліковий процес на підприємстві, а також слугує видозміною організації обліку руху готової продукції. У статті досліджено праці науковців, щодо класифікації готової продукції, встановлено проблемні місця, зокрема: різноманіття підходів щодо класифікації готової продукції; відсутність єдиного підходу до класифікації. Результатом дослідження є удосконалена класифікація готової продукції для скляної промисловості та описаної її вплив на організацію обліку на підприємстві за такими підходами: формою, ступенем готовності, місцем знаходження, способом оцінки в обліку, фінансовими стандартами, технологічною складністю, призначенням, а також за характеристикою. Запропонована класифікація враховує галузеву специфіку, зокрема наявність відсоток отримання відходів, які не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та які мають бути утилізовані.

Ключові слова: класифікація, готова продукція, обліковий процес, скляна промисловість, організація обліку, управління, суб'єкт господарювання.

One of the important elements in the activities of a manufacturing enterprise is the provision of reliable and complete information to management personnel for the effective implementation of production management and the possibility of planning strategic activities. The activities of any manufacturing enterprise assume the presence of a wide range and nomenclature of finished products. The main method of systematizing all types of finished products in the accounting process is classification. It significantly improves and facilitates the accounting process at the enterprise, and also serves as a modified organization of accounting, as well as the sale of finished products. The classification of finished products tends to change, depending on the field of activity of the business entity. The variety of approaches to the classification of finished products allows each enterprise, depending on the type of activity, to optimize the organization of accounting and facilitate the accounting process. Without a high-quality classification of finished products, the accounting process at the enterprise will be insufficiently effective and will not provide the management with the necessary and reliable information. The correct application of the classification of finished products helps to increase the efficiency of production process management and ensures the reliability of financial reporting. The article examines a significant number of works by scientists on the classification of finished products, and some problematic areas are identified, in particular: the variety of approaches to the classification of finished products; the absence of a single approach to classification; the choice of classification affects the organization of accounting. One of the results of the study and analysis of the proposed options for the classification of finished products by domestic scientists is an improved classification of finished products for the glass industry and a description of its impact on the organization of accounting at the enterprise. The classification is described in the following approaches, namely: by form, degree of readiness, location, method of assessment in accounting, by financial standards, technological complexity, purpose, and also by characteristic. Also, when forming the

classification, it was taken into account that this industry has a percentage of waste that has no further use at the place of formation or detection and which must be disposed of. These features should be taken into account when organizing the accounting process by a business entity, for the effective and coordinated operation of production and management.

Keywords: classification, finished products, accounting process, glass industry, accounting organization, management, business entity.

Постановка проблеми. На сьогодні є багато пропонуваніх підходів щодо класифікації готової продукції як вітчизняними, так і закордонними вченими-економістами. Попри значне її різноманіття немає оптимального чи єдиного підходу щодо класифікації кінцевої продукції, адже специфіка її виробництва, зберігання, транспортування на кожному підприємстві різниться, залежно від розміру підприємства, галузі діяльності, навіть його місцезнаходження та інших факторів. У сільській промисловості точна класифікація готової продукції є важливою для організації оптимального обліку її надходження, зберігання, реалізації, транспортування, формування витрат і доходів, заповнення достовірної фінансової звітності, аналізу фінансових результатів, а значить – прийняття оптимальних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні праці таких науковців, як Ф. Ф. Бутинець [2], Р. Л. Хом'як [8], Н. М. Ткаченко [5], В. В. Сопко [9], складають теоретичну базу для розуміння економічної природи готової продукції та її класифікації за ступенем готовності і цільовим призначенням. Такі науковці, як Т. М. Писаренко [10] та Т. В. Гончарова [4] акцентують увагу на характеристичній діючій методикі та реєстрації продукції. Важливим елементом наукового дискусю є питання удосконалення методології, що піднімається у працях Т. С. Яровенко, А. І. Чернової [13] та Г. С. Макарової, В. В. Мушти [14]. Ці автори пропонують деталізувати класифікацію готової продукції для потреб управління підприємством і точнішого формування собівартості. Зокрема, в контексті управління підприємством Ю. А. Верига та О. М. Губачова [6], класифікацію розглядають як інструмент контролю за рухом активів та ефективністю виробництва. В. М. Глібко та О. П. Бушан [3] розглядають готову продукцію з позиції документування та виявлення правопорушень, що вимагає класифікації за ознаками матеріальної відповідальності та місцями зберігання.

Аналіз джерел свідчить, що класифікація готової продукції в українській практиці є багатогранною і базується на поєднанні класичних бухгалтерських підходів (за формою

та ступенем готовності) та сучасних управлінських вимог (за прибутковістю, сегментами діяльності, та стратегічною значущістю).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний теоретичний внесок дослідників, галузева залежність класифікації готової продукції і її вплив на організацію обліку потребують додаткових уточнень в контексті організації обліку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Цілями статті є дослідження праць науковців, щодо класифікації готової продукції з точки зору бухгалтерського обліку; визначення проблемних аспектів класифікації готової продукції для підприємств сільської промисловості, та її впливу на організацію обліку; та розробка пропозицій їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних ринкових умовах підвищення рівня економічної ефективності виробництва та реалізації готової продукції є свідченням успішності та прибутковості суб'єкта господарювання. Неможливо не погодитися, що управління підприємством неможливе без наявності в управлінського апарату достовірної та систематизованої інформації про обліковий процес виробництва та реалізації продукції. Варто зазначити, що діяльність будь-якого виробничого підприємства, передбачає широкий асортимент та номенклатуру виробленої продукції, а його формування відбувається під впливом потреби покупців, ринкових вимог, а також технологічних норм виробленої продукції. Основним завданням бухгалтерського обліку готової продукції на підприємстві будь-якої галузі є надання управлінському персоналу достовірної інформації для здійснення оперативного регулювання виробництва і реалізації продукції, планування майбутньої діяльності підприємства. Обліковий процес готової продукції повинен забезпечувати дані про обсяги її виробництва та доходи від реалізації, а також асортимент продукції, сегменти ринку, масштаби продажу, ціни, продуктивність праці та якість продукції, собівартість, витрати на збут, витрати на маркетингові дослідження, канали збуту та інше.

Погоджуючись з думкою Слюсарчук Л. І., яка пропонує вважати класифікацію видозмі-

неною організацією обліку та продажу готової продукції у фінансовому обліку[1], необхідно наголосити на ще одній проблемі, що є в науковому дискусії – різноманіття підходів до класифікації готової продукції. Питання пов'язані з обліком готової продукції та зокрема її класифікацією вивчалось багатьма вченими-економістами, серед них: Ф. Ф. Бутинець [2], В. М. Глібко [3], Т. В. Гончарова [4], Н. М. Ткаченко [5], Сопко В. В. [9], Хом'як Р. Л. [8] та багато інших.

Так, українські науковці, такі як: Ф. Ф. Бутинець [2], Яровенко Т. С., Чернова А. І. [13], Губачова О. М. [6], Сук Л. К. [7], Писаренко Т. М. [10], В. М. Глібко [3], Т. В. Гончарова [4], Н. М. Ткаченко [5], Сопко В. В. [9], Хом'як Р. Л. [8] пропонують різні підходи до класифікації готової продукції в бухгалтерському обліку, що сприяє ефективній організації облікового процесу та забезпечує точність фінансової звітності. Основні критерії класифікації включають: за формою, ступенем готовності та технологічною складністю. За формою: готову продукцію поділяють на матеріальну (фізичні товари) та нематеріальну (послуги). За ступенем готовності: продукція може бути повністю готовою до реалізації або перебувати на стадії завершення виробничого процесу. За технологічною складністю: продукція класифікується на просту (вироби з невеликою кількістю компонентів) та складну (продукція, що складається з багатьох деталей і вузлів).

Готова продукція містить класифікацію за призначенням та характером споживання, а саме: споживчі та промислові товари. Споживчі товари: продукція, призначена для кінцевого споживання населенням. Промислові товари: продукція, що використовується як сировина або комплектуючі в інших виробничих процесах.

Класифікація за галузевою приналежністю допомагає визначити напрямки реалізації продукції та особливості її обліку. Залежно від галузі виробництва готова продукція класифікується: Машинобудівна: вироби машинобудування та обладнання. Харчова: продукти харчування та напої. Легка промисловість: текстильні вироби, одяг, взуття.

Даний підхід враховує специфіку обліку продукції залежно від галузі економіки, в якому працює підприємство.

Макарова Г. С. та Мушта В. В. [14] вважають, що на підприємстві можлива варіативність побудови бухгалтерського обліку гото-

вої продукції. Розглянемо декілька варіантів, а саме: продукція, яка має кількісні, якісні та вартісні характеристики, може бути здана на склад, а звідти відбудеться її відвантаження (продаж) та реалізація; готова продукція не зберігається на складі, а одразу передається для реалізації у торгові точки (гуртові або роздрібні магазини); продукція, яка не має кількісних характеристик – робота, послуга, зокрема із залученням посередників, або великогабаритні вироби, такі як будинок, пароплав тощо, – може передаватися безпосередньо з виробництва – покупцю (замовнику). Така ж побудова бухгалтерського обліку можлива також у скляній промисловості, зокрема на підприємствах з виробництва вікон, підвіконників, похідних виробів, пластмас, тощо [14].

Проблематику особливостей обліку і аналізу готової продукції на підприємствах розглянуто у наукових працях таких вітчизняних науковців як Б. І. Валуєва, С. Ф. Голова, Ф. Ф. Бутинця, Л. К. Сук, В. Я. Савченка, В. В. Сопка, Т. В. Дідоренка, Я. В. Сливки та багатьох інших. Залежно від галузі діяльності підприємства, готову продукцію, відповідно до наукових праць зазначених вчених, можуть ще класифікувати за видами, до прикладу: готова продукція промислового призначення, побутову, професійну, тощо. При цьому варто зазначити, що кожен вид може мати ще підвиди продукції. У бухгалтерському обліку класифікація готової продукції проявляється у вартісному виразі і відображається на рахунках за допомогою методів оцінки.

Проаналізувавши праці зазначених науковців, запропоновано удосконалену класифікацію готової продукції, виділивши основні критерії, щодо класифікації кінцевої продукції в скляній галузі:

За ступенем завершеності виробничого процесу виділяють:

1. Готова продукція: продукція, обробка якої завершена, яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками. Напівфабрикати власного виробництва: продукція, яка пройшла певні стадії обробки і може бути використана для подальшого виробництва або реалізації.

Незавершене виробництво: продукція, обробка якої не завершена, або/і яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками.

Супутня продукція: отримується в одному технологічному циклі, разом з основною продукцією, за якістю відповідає встановленим

стандартам або технічним умовам, приймається відділом технічного контролю і признається для подальшої переробки, або відпуску стороннім підприємствам, даний вид продукції не потребує додаткових витрат і призначений для подальшої обробки, або відпуску кінцевому споживачу.

Побічна продукція: отримується в одному технологічному циклі з основною продукцією, проте ще потребує додаткових витрат, перш ніж буде реалізована споживачу;

Поворотні відходи готової продукції: відходи при виробництві готової продукції), які ще можна використати у виробництві інших виробів.

Бій – безповоротні відходи: передають на утилізацію, так як вони більше не підлягають переробці чи виготовленню виробу. Підприємством самотужки встановлюється дозволена норма биття тари і це відноситься на витратами виробництва. Якщо ж бій вважається понаднормовим, то вартість биття погашається за кошт встановленої винної особи.

2. За місцем знаходження:

На складі підприємства: готова продукція, яка зберігається на складі до моменту відвантаження покупцю.

Відвантажена, але не оплачена: продукція, яка передана покупцю, але оплата за яку ще не надійшла.

У дорозі: продукція, яка вже відпущена зі складу, проте ще не отримана споживачем.

У роздрібній торгівлі: продукція, яка реалізується через власні торговельні точки підприємства.

Повернута на склад, у вигляді запасів: призначена для виробництва іншої продукції або ремонту основних засобів.

3. За формою:

Матеріальна: готова продукція, яка має уречевлену форму, в обліку така продукція ведеться в кількісному і фінансовому вимірниках, обліковується на рахунку 26.

Нематеріальна: готова продукція, яка не має матеріальної форми, а предсталена у формі результату роботи, послуги, або винаходу.

3. За способом оцінки в обліку:

За фактичною собівартістю: враховуються всі витрати на виробництво продукції.

За нормативною (плановою) собівартістю: використовується для планування та контролю витрат.

За чистою вартістю реалізації: оцінка продукції за ціною можливого продажу за вирахуванням витрат на завершення виробництва та збут.

4. За фінансовими стандартами:

Відображена за П(С)БО: відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України.

Відображена за МСФЗ (IFRS): з урахуванням міжнародних стандартів фінансової звітності, які можуть мати інші підходи до оцінки та відображення готової продукції.

5. За технологічною складністю:

Просту (вироби з невеликою кількістю компонентів).

Складну (продукція, що складається з багатьох деталей і вузлів), вона, в свою чергу, поділяється на основну, супутню та побічну.

6. За призначенням та характером споживання, а саме: споживчі та промислові товари.

Споживчі товарів: продукція, призначена для кінцевого споживання населенням.

Промислові товари: продукція, що використовується як сировина або комплектуючі в інших виробничих процесах.

7. За характеристикою:

Продукція, яка має кількісні, якісні та вартісні характеристики. Даний вид продукції можна достовірно оцінити.

Продукція, яка має якісні та вартісні характеристики. Варто зазначити, що зазвичай, оцінку такої продукції важко провести, або ж взагалі неможливо.

Проаналізувавши різноманітні варіанти класифікації, які описані стосовно готової продукції, можна стверджувати, що для кожного підприємства, залежно від виду діяльності буде своя удосконалена класифікація. Беручи до уваги, діяльність підприємства у сфері сільського господарства, класифікація буде суттєво відрізнятися від класифікації, яке застосовує підприємство у сфері виробництва скляних виробів чи, до прикладу, у сфері хімічної промисловості. До прикладу, класифікація готової продукції у сфері сільського господарства передбачає доволі великий відсоток супутньої продукції, хоча для скляної промисловості це не буде надто характерними, так само як і класифікація на підвиди готової продукції (готова продукція промислового призначення, побутова, професійна, тощо), яка є доволі поширеною для виробничого підприємства у галузі хімічної промисловості.

Різнманіття підходів до класифікації готової продукції дає можливість для кожного підприємства, залежно від виду діяльності, для оптимізації організації механізму бухгалтерського обліку та полегшує обліковий процес. Для доведення правдивості думки, запропо-

Таблиця 1

Запропоновані підходи до класифікації готової продукції для скляної промисловості та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку

Підходи до класифікації	Види готової продукції	Вплив на організацію обліку
1	2	3
За формою:	Матеріальна;	Готова продукція має уречевлену форму. В обліку така продукція ведеться в кількісному і фінансовому вимірниках, обліковується на рахунку 26.
	Нематеріальна;	Готова продукція, що має форму результату роботи, послуги, винаходу. В обліку така продукція ведеться у фінансовому вимірнику, обліковується на рахунку 23.
За ступенем готовності:	Готова продукція;	В обліку така продукція ведеться в кількісному і фінансовому вимірниках, обліковується на рахунку 26.
	Напівфабрикати;	В обліку така продукція ведеться в кількісному і фінансовому вимірниках, обліковується на рахунку 25.
	Незавершене виробництво;	В обліку така продукція ведеться у фінансовому вимірнику, обліковується на рахунку 23.
	Супутня продукція	У процесі виробництва інформація про витрати підприємства акумулюється на разунку 23 «Виробництво». Бухгалтерський облік надходження супутньої продукції залежить від того, яким чином вона буде використана. Вартість закінченої виробництвом супутньої продукції списують з кредиту рахунку 23 «Виробництво» у дебет рахунку; 26 «Готова продукція»-у разі її подвльшої реалізації; 20 «Виробничі запаси», 23 «Виробництво», 25 «Напівфабрикати»- у разі внутрішнього використання такої продукції на підприємстві.
	Поворотні-відходи при виробництві готової продукції;	Їх ще можна використати у виробництві інших виробів (до прикладу: з обрізків скла можна виготовити вітражі, невеликі скляні вставки у міжкімнатні двері чи меблі, тощо). У процесі виробництва їх з рахунку 23 «Виробництво» переводять назад на склад і відображають по дебету рахунку 20 «Виробничі запаси», як сировину.
	Бій – безповоротні відходи;	Такі відходи передають на утилізацію, так як, вони не підлягають подальшій переробці. Обліковується, як заборгованість перед сторонніми організаціями за надану послугу на рахунках 63, або ж 685. В межах встановлених норм, такий бій вважається витратами виробництва і входить до вартості готової продукції. Вартість понаднормового бою, після встановлення винної особи, погашається за її кошт.
За місцем знаходження:	На складі підприємства;	В обліку така продукція ведеться в кількісному і фінансовому вимірниках, обліковується на рахунку 26.
	Відвантажена, проте не оплачена ще покупцем;	В обліку така продукція ведеться в фінансовому вимірнику, обліковується на рахунку 36 у вигляді боргу.
	Продукція реалізується через власні торговельні точки;	В обліку така продукція ведеться в кількісному і фінансовому вимірниках, обліковується на рахунку 28, а також з використанням субрахунку 285.
	В дорозі;	Для обліку товарів «у дорозі» доцільно відкрити субрахунок до рахунку 28. Наприклад, субрахунок 288 «Товари в дорозі»
	Повернута на склад, у вигляді запасів.	Використовується для виробництва іншої продукції, або ремонту основних засобів. Обліковується на рахунку 20

Продовження Таблиці 1

1	2	3
За способом оцінки в обліку:	За фактичною собівартістю;	В обліку при визначенні оцінки готової продукції, враховуються всі витрати на виробництво даної продукції;
	За плановою собівартістю;	В обліку готова продукція за нормативною собівартістю, використовується для планування та контролю витрат;
	За чистою вартістю реалізації;	В обліку готова продукція за чистою вартістю реалізації відображається за ціною можливого продажу за вирахуванням витрат на завершення виробництва та збут.
За фінансовими стандартами:	Відображена за П(С)БО;	Облік готової продукції ведеться відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України.
	Відображена за МСФЗ (IFRS);	Облік готової продукції ведеться з врахуванням міжнародних стандартів фінансової звітності, які можуть мати інші підходи до оцінки та відображення готової продукції.
За технологічною складністю:	Проста;	В обліку така продукція ведеться у фінансовому вимірнику, обліковується на рахунку 26.
	Складна;	В обліку така продукція ведеться у фінансовому вимірнику, обліковується на рахунку 26, проте окрім цього, в обліку ще відображається отримання супутньої, або ж побічної продукції. Варто зазначити, що супутня продукція зменшує загальну виробничі собівартість, попередньо потрібно здійснити оцінку супутньої продукції, відповідно до методів.
За призначенням:	Споживча продукція;	В обліку така продукція ведеться у фінансовому вимірнику, обліковується на рахунку 26. Така продукція призначена для споживання та реалізації кінцевим споживачем, тому дохід від її реалізації здійснюється проведенням Дт 30 Кт 70;
	Промислова продукція;	В обліку така продукція ведеться в фінансовому вимірнику, обліковується на рахунку 26. Дохід від її реалізації обліковується в розрізі покупців за проведенням Дт 36 Кт 70. А також може зі складу бути передана як сировина на 20 рах, адже промислові товари можуть використовуватися як сировина, або комплектуючі в інших процесах виробництва.
За характеристикою	Продукція, яка має кількісні, якісні та вартісні характеристики;	Дана продукція має матеріальну форму, може бути достовірно оцінена якість кількість, і вартість таких виробів. Бухгалтерський облік здійснюється на рахунку 26 або 23 (якщо продукція є високогабаритною).
	Продукція, яка має якісні та вартісні характеристики;	Це продукція, кількісну оцінку якої неможливо, або важко провести. Облік таких виробів ведеться на 23 рахунку.

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 3; 4; 5; 6; 8, 9; 10; 13;14]

новано класифікацію для скляної промисловості та її вплив на організацію бухгалтерського обліку підприємств (див.табл), проте варто зазначити, що у даній галузі можливий відсоток отримання відходів, які не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення, тому такі особливості підприємству, варто брати до уваги при використанні класи-

фікації готової продукції та організації бухгалтерського обліку готової продукції.

Варто зазначити, що супутню продукцію, ми отримуємо в одному технологічному циклі, разом з основною продукцією. Така продукція за якістю відповідає встановленим стандартам або технічним умовам, приймається відділом технічного контролю і призначається для подальшої переробки, або відпуску стороннім підприємствам [12]. Супутня про-

дукція, на відміну від побічної продукції, не потребує додаткових витрат і призначена для подальшої обробки, або відпуску споживачу, в свою чергу, побічна продукція ще потребує додаткових витрат. В процесі виробництва, окрім отриманої готової продукції, підприємство може отримувати певну кількість відходів, які відповідно до Закону України «Про відходи», – це будь-які речовини, матеріали та предмети, що утворюються в процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення. Цим же законом визначається поняття «відходи як вторинна сировина» – це відходи, для утилізації та переробки яких в Україні існують відповідні технології та виробничо-технологічні та (або) економічні передумови [11].

Висновки. Проаналізувавши роботи вчених, встановлено, відсутність єдиного підходу до класифікації готової продукції, що оптимальний вибір класифікації впливає на організацію бухгалтерського обліку. Правильне застосування класифікації готової продукції сприяє підвищенню ефективності управління виробничими процесами та забезпечує достовірність фінансової звітності. Результатом дослідження є запропонована оптимальна класифікація готової продукції та її вплив на організацію обліку готової продукції у скляній промисловості. Зокрема, враховано особливості обліку відходів при виробництві готової продукції як зворотніх, так і бою з урахуванням його норм, що допомагає підприємствам забезпечувати точність фінансової звітності та відповідність нормативним вимогам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Класифікація готової продукції: URL: <https://magazine.faaf.org.ua/misc-gotovo-produkcii-v-buhgalterskomu-obliku.html> (дата звернення: 10.09.2019)
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2013. 604 с 2.
3. Глібко В. М., Бушчан О. П. Судова бухгалтерія : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 224 с.
4. Гончарова Т. В. Облік продукції, робіт, послуг та їх реєстрація. *Університетська науково – практична студентська конференція магістрантів*, 2010.
5. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. Київ : Алерта, 2015. 1080 с.
6. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : монографія / Ю.А. Верига за ред. О. М. Губачової, Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. 337 с
7. Праці вченого економіста Сук Л. К. URL: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=0PDuzz8AAAAJ&hl=>
8. Бухгалтерський облік в Україні : навч. посіб. / за ред. Р.Л. Хом'яка. 2-е вид. – Львів : «Інтелект-Захід», 2003. – 820 с.
9. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник.-3-тє вид., переробл. і доп. Київ: КНЕУ, 2000. 578 с.
10. Писаренко Т.М. Характеристика діючої методики організації обліку готової продукції. *Економічні науки. Серія "Облік і фінанси"*. 2015. Вип. 12 (45). Ч. 1. С.231-239
11. Про відходи : Закон України від 05.03.1998 р. №187/98-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187/98-вр> (дата звернення: 10.09.2019).
12. Готова продукція: особливості обліку. URL: <https://news.dtki.ua/accounting/individual-transactions/42876-gotova-produkciia-osoblivosti-obliku>
13. Яровенко Т.С., Чернова А.І. Удосконалення методології бухгалтерського обліку готової продукції. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка»*. 2013. № 7 (2). С. 195–200.
14. Макарова Г. С., Мушта В. В. Удосконалення обліку та формування собівартості готової продукції підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. №. 3. С. 527-533.

REFERENCES:

1. Klyasyfikatsiia hotovoi produktsii [Classification of finished products]. Available at: <https://magazine.faaf.org.ua/misc-gotovo-produkcii-v-buhgalterskomu-obliku.html> (accessed September 10, 2019)
2. Butynets F. F. (2013) *Bukhhalterskyi oblik, kontrol i analiz: problemy teorii ta metodologii : monohrafiia*. [Accounting, control and analysis: problems of theory and methodology: monograph] Zhytomyr : ZhDTU, 604 p.
3. Hlibko V. M. & Bushchan O. P. (2014) *Sudova bukhhalteriia : pidruchnyk*. [Forensic accounting: textbook]. Kyiv : Yurinkom Inter, 224 p. (in Ukrainian)

4. Honcharova T. V. (2010) Oblik produktsii, robit, posluch ta yikh reiestratsiia. [Accounting of products, works, services and their registration]. *Universytetska naukovo – praktychna studentska konferentsiia mahistrantiv* [University scientific and practical student conference of undergraduates] (in Ukrainian)
5. Tkachenko N. M. (2015) *Bukhhalterskyi finansovyi oblik, opodatkuvannia i zvitnist: pidruchnyk*. [Financial accounting, taxation and reporting: textbook]. Kyiv : Alerta, 1080 p. (in Ukrainian)
6. Hubachova O. M.(ed.) (2009) *Bukhhalterskyi oblik v upravlinni pidpriemstvom: monohrafiia* [Accounting in enterprise management: monograph]. Poltava : RVV PUSKU, 337 p. (in Ukrainian)
7. Pratsi vchenoho ekonomista Suk L. K. [Works of scientist economist Suk L. K.]. Available at: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=0PDuzz8AAAAJ&hl=>
8. Khomiak R.L. (ed.) (2003) *Bukhhalterskyi oblik v Ukraini : navch. posib*. [Accounting in Ukraine: study guide]. 2nd ed. Lviv: Intelekt-Zakhid, 820 p. (in Ukrainian)
9. Sopko V.V. (2000) *Bukhhalterskyi oblik: Navch. posibnyk*. [Accounting: study guide]. 3rd ed. Kyiv: KNEU, 578 p. (in Ukrainian)
10. Pysarenko T.M.(2015) Kharakterystyka diiuchoi metodyky orhanizatsii obliku hotovoi produktsii [Characteristics of the current methodology of organizing the accounting of finished products]. *"Ekonomichni nauky". Seriia Oblik i finansy – Economic Sciences. Accounting and Finance series*, vol 12 (45), no. 1, pp. 231-239 (in Ukrainian)
11. Verkhovna Rada of Ukraine (1998) *Pro vidkhody: Zakon Ukrainy vid 05.03.1998 r. № 187/98-VR* [On waste: Law of Ukraine dated 05.03.1998 № 187/98-VR]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187/98-вр> (accessed September 10, 2019)
12. Hotova produktsiia: osoblyvosti obliku [Finished products: features of accounting]. Available at: <https://news.dtk.ua/accounting/individual-transactions/42876-gotova-produkciia-osoblyvosti-obliku>
13. Yarovenko T.S. & Chernova A.I. (2013) Udoskonalennia metodolohii bukhhalterskoho obliku hotovoi produktsii [Improving the methodology of accounting for finished products]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriia Ekonomika*. no. 7 (2), pp. 195–200. (in Ukrainian)
14. Makarova H. S. & Mushta V. V. (2016) Udoskonalennia obliku ta formuvannia sobivartosti hotovoi produktsii pidpriemstva [Improving the accounting and formation of the cost of finished products of the enterprise]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, no. 3, pp. 527–533. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 17.04.2026

Дата прийняття статті: 07.05.2026

Дата публікації статті: 14.05.2026